

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om studiestöd skall ändras. De inkomstgränser för föräldrarna som tillämpas vid beviljande av studiestöd och bostadstillägget för dem som studerar vid avgiftsbelagda linjer vid folkhögskolor eller idrottsutbildningscenter och bor i läroanstaltens elevhem skall höjas på basis av de förändringar som skett i kost-

nadsnivån i enlighet med vad riksdagen förutsatte i statsbudgeten för 2006. Vidare föreslås att författningshänvisningen till utlänningslagen i fråga om tillämpningsområdet för lagen om studiestöd skall ses över.

Lagen avses träda i kraft den 1 november 2006.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I 11 § i lagen om studiestöd (65/1994) föreskrivs om studiepenningens belopp. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om höjning av studiepenningen om föräldrarnas inkomster är låga. Förhöjning kan beviljas en studerande vars studiepenning på basis av den studerandes ålder eller boendeform är lägre än största möjliga studiepenning som beviljas studerande i läroanstaltsgruppen i fråga. Studiepenningen för en 18-årig studerande som bor hos en förälder eller på egen hand kan höjas om föräldrarnas inkomster är låga. På andra stadiet varierar höjningen nu utgående från den studerandes ålder och boendeform från 42,05 euro till 84,09 euro, vilket ger en studiepenning på högst 63,91—168,18 euro i månaden. På högre nivå varierar höjningen från 58,87 euro till 126,14 euro, vilket ger en studiepenning på högst 97,55—252,28 euro i månaden. Förhöjd studiepenning kan beviljas om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i in-

komstskattelagen (1535/1992) är högst 13 800 euro per år. Enligt paragrafens 4 mom. minskas höjningen med 10 procent för varje helt belopp av 1 380 euro som överskrider inkomstgränsen 13 800 euro. Om inkomsterna överstiger 26 100 euro betalas ingen höjning.

Bestämmelser om beaktande av föräldrarnas inkomster finns i lagens 19 §. Föräldrarnas inkomster beaktas när studiepenning beviljas, om den studerande inte har fyllt 20 år, samt när bostadstillägg beviljas, om den studerande inte har fyllt 18 år. Föräldrarnas inkomster beaktas inte, om den studerande är gift eller underhållsskyldig. Enligt paragrafens 3 mom. kan en studerande få studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp, om föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga inkomster är högst 27 300 euro per år. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp av 680 euro som överskrider inkomstgränsen. Den studerande får inget stöd alls om föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga inkomster är 40 900 euro eller mer per år.

I lagens 14 a § föreskrivs om bostadstilläggets belopp. Bostadstillägget är vanligen 80 procent av de godtagbara boendekostnader som anges i paragrafen. Boendekostnader beaktas dock inte till den del de överstiger 252 euro. I paragrafens 2 mom. föreskrivs om bostadstilläggets belopp i särskilt angivna situationer. Där sägs att bostadstillägget för en studerande som studerar på avgiftsbelagda linjer vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter är 58,87 euro i månaden, om den studerande bor i läroanstaltens elevhem. Om den studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som föräldern äger, är bostadstillägget högst 58,87 euro i månaden, beroende på boendekostnaderna.

Enligt regeringsprogrammet förbättras studerandenas studiesociala situation så att planmässiga heltidsstudier är möjliga. Den utredningsman som hade utrett studiestödet och de studerandes studiesociala ställning föreslog i sin utredning (Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2003:28) att den inkomstgräns för föräldrarna som beaktas vid beviljande av studiestöd höjs med 15 procent. Studerande på andra stadiet är på grund av det knappt tilltagna studiestödet och behovsprövningen ekonomiskt beroende av sina föräldrar. Eftersom föräldrarnas inkomster beaktas vid beviljande av studiestöd till en studerande under 20 år kan den unga rentav bli helt utan samhälleligt stöd under studietiden. Om föräldrarna är småinkomsttagare kan studiepenningen höjas, men nivån på stödet är trots det låg. Inkomstgränserna för föräldrarna har inte justerats på basis av utvecklingen i levnadskostnaderna eller lönenivån efter 1993, vilket lett till att behovsprövningen har skärpts och studiestödet till studerande från låginkomstfamiljer reellt minskat. Också på andra stadiet ligger studiestödsbeloppet på 1995 års nivå, med undantag för bostadstillägget. Ersättningsprocenten i fråga om bostadstillägget höjdes år 2000 och beloppet av de boendekostnader som beaktas höjdes hösten 2005.

Löntagarhushållens disponibla inkomst, vilken beskriver den allmänna utkomsten hos en typisk finländsk familj, var år 2003 i genomsnitt ca 36 825 euro och bruttoinkomsten i genomsnitt 50 321 euro. Behovsprövningen för studiestöd utsträcker sig på så vis redan

till familjer med lägre inkomster än medelinkomsttagare, eftersom nedskärningar i stödet börjar göras när föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga inkomster överstiger 27 300 euro. Den höjning av studiepenningen som baserar sig på att föräldrarnas inkomster är låga betalas till fullt belopp när föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga inkomster är högst 15 179 euro per år medan ingen höjning alls beviljas om föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga inkomster är sammanlagt 26 100 euro per år. De höjningar som bygger på låga inkomster gäller vanligen studerande för vilka gäller att endast den ena föräldern har förvärvsinkomster, studerande barn till ensamförsörjare med små inkomster eller barn till föräldrar som får en liten pension eller annan förmån. Att stödet är knappt understyks av att utbetalningen av barnbidraget, som ligger på en högre nivå än studiepenningen och betalas till föräldrarna utan behovsprövning, upphör i början av studierna på andra stadiet då barnet fyller 17 år. Även det arbetsmarknadsstöd som betalas till ungdomar är högre än studiepenningen.

I samband med behandlingen av statsbudgeten för 2006 beslöt riksdagen öka anslaget under moment 29.70.55 Studiepenning och bostadstillägg för att höja de inkomstgränser för föräldrarna om tillämpas vid beviljande av studiestöd med 15 procent och höja bostadstillägget för studerande som studerar på avgiftsbelagda linjer vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter och bor i läroanstaltens elevhem med 30 euro per månad från november 2006. Enligt vad riksdagen förutsatt föreslås att den inkomstgräns som anges i 11 § 3 mom. i lagen om studiestöd höjs från 13 800 euro till 15 900 euro och att beloppet i 4 mom. höjs till 1 590 euro. Den inkomstgräns som utgör tak för förhöjning höjs från 26 100 euro till 30 000 euro per år. Den inkomstgräns som anges i lagens 19 § 3 mom. föreslås bli höjd från 27 300 euro till 31 400 euro och gränsen i samma paragraf till 780 euro. För tydlighets skull föreslås att beloppen avrundas till hela tiotal, vilket motsvarar gällande praxis. Enligt vad riksdagen förutsatt föreslås att bostadstillägget för dem som studerar på avgiftsbelagda linjer vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter och bor i läroanstaltens elevhem höjs med 30 euro i måna-

den från 58,87 euro till 88,87 euro.

Det föreslås också att lagens 1 § 3 mom. ändras, där det föreskrivs om beviljande av studiestöd till utlänningar. Enligt paragrafens 3 mom. kan studiestöd beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier. Enligt momentets 3 punkt kan studiestöd beviljas en nordisk medborgare enligt 157 § i utlänningslagen som har registrerat sin vistelse på basis av ett internordiskt flyttningsbetyg. Utlänningslagens (301/2004) 157 § har ändrats genom lag 34/2006 som trädde i kraft den 1 februari 2006 så att hänvisningen i paragrafens 1 mom. till ett internordiskt flyttningsbetyg har strukits. Avsikten är att slopa användningen av det internordiska flyttningsbetyget som förutsättning för registrering. Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige ingick den 1 november 2004 en överenskommelse om folkbokföring. I överenskommelsen slopas användningen av det internordiska flyttningsbetyget som förutsättning för registrering. Överenskommelsen uppskattas träda i kraft våren 2006. Det föreslås därför att i 1 § 3 mom. 3 punkten i lagen om studiestöd tas in en allmän hänvisning till vad som har överenskommit om folkbokföring mellan de nordiska länderna. Hänvisningen skall ha samma ordalydelse och innehåll som 157 § 1 mom. i utlänningslagen.

2. Propositionens konsekvenser

Konsekvenser för de studerandes ekonomi

Studiestödet är ett instrument för att främja ansökan till studier, effektiva studier samt förhindra studieavbrott och se till att de unga inte helt slås ut i utbildningshänseende. En justering av föräldrarnas inkomstgränser skulle förbättra studiestödet för ca 33 300 studerande från familjer med små inkomster. De har det allra sämst ställt bland studiestödstagarna eftersom de inte får studiestöd till fullt belopp.

På basis av föräldrarnas inkomster höjs studiepenningen nu för ca 28 000 studerande. Av dem studerar 25 600 på andra stadiet medan 2 400 är högskolestuderande. En höjning av inkomstgränsen skulle förbättra stödet för de 16 200 studerande som nu inte får förhöj-

ning till fullt belopp. Av dem studerar 15 300 på andra stadiet medan 900 är högskolestuderande. Ca 2 600 studerande som inte tidigare fått förhöjning skulle nu börja få sådan. En förhöjning skulle förbättra studiestödet för dem som är berättigade till sådant med i genomsnitt 15 euro i månaden.

Antalet studerande under 20 år på andra stadiet, för vilka föräldrarnas inkomster beaktas vid beviljande av stöd, uppgår för närvarande till ca 43 200. Av dessa studerande får 26 000 studiestöd till fullt belopp medan 17 200 får nedsatt studiestöd. En höjning av inkomstgränsen skulle förbättra studiepenningen för 11 500 studerande och bostadstillägget för 1 100 studerande. Antalet helt nya stödtagare skulle bli ca 2 000—3 000, av vilka ca 300 också skulle börja få bostadstillägg.

För dem som nu omfattas av stöd skulle studiepenningen stiga med i genomsnitt 22 euro och bostadstillägget med 38 euro i månaden. Nya stödtagare skulle få i genomsnitt 21 euro i studiepenning och 26 euro i bostadstillägg per månad.

En höjning av bostadstillägget med 30 euro för dem som studerar på avgiftsbelagda linjer vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter och bor i läroanstaltens elevhem skulle på årsnivå medföra en förbättrad nivå på studiestödet för ca 1 400 studerande.

Statsfinansiella konsekvenser

Den utgiftsökning som beror på att gränsen för låga inkomster hos föräldrarna justeras blir sammanlagt 1 700 000 euro per år. Den ökning av utgifterna för studiepenningen och bostadstillägget som beror på att behovsprövningen mildras blir sammanlagt ca 3 500 000 euro.

En höjning av beloppet av bostadstillägget med 30 euro i månaden för de ca 1 400 som studerar på avgiftsbelagda linjer vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter och bor i läroanstaltens elevhem medför ett ökat anslagsbehov på 500 000 euro per år.

Utgiftsökningen per år utgör sammanlagt 5 700 000 euro. För 2006 utgör utgiftsökningen 1 200 000 euro, om reformen träder i kraft den 1 november 2006 och förhöjt stöd betalas för två månader.

Förslaget har beaktats i statsbudgeten för

2006 i anslaget under moment 29.70.55 Studiepenning och bostadstillägg.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisningsministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 november 2006. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter skall få vidtas innan lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 1 § 3 mom., 11 § 3 och 4 mom., 14 a § 2 mom. samt 19 § 3 mom.,
sådana de lyder, 1 § 3 mom. samt 11 § 3 och 4 mom. i lag 345/2004, 14 a § 2 mom. i lag 408/2005 och 19 § 3 mom. i lag 734/2001, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Studiestöd kan beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier, om han eller hon

1) har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd enligt 33 § i utlänningslagen (301/2004),

2) är medborgare i Europeiska unionen eller en därmed jämförbar person eller familjemedlem till en sådan enligt 153 och 154 § i utlänningslagen och hans eller hennes uppehållsrätt har registrerats på basis av 159 § i utlänningslagen, eller

3) är nordisk medborgare enligt 157 § i utlänningslagen och har registrerat sin vistelse

så som överenskommits om folkbokföring mellan de nordiska länderna.

11 §

Studiepenningens belopp

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 15 900 euro per år, kan studiepenningen höjas enligt följande:

1) en studiepenning på 38,68 euro med högst 58,87 euro,

2) en studiepenning på 21,86 euro med högst 42,05 euro,

3) en studiepenning på 105,96 euro med högst 126,14 euro,

4) en studiepenning på 63,91 euro med högst 84,09 euro,

5) en studiepenning på 126,14 euro med högst 126,14 euro,

6) en studiepenning på 84,09 euro med högst 84,09 euro.

Höjningen minskas med 10 procent för varje helt belopp av 1 590 euro som överskrider inkomstgränsen. Om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 3 mom. överstiger 30 000 euro betalas ingen höjning.

14 a §

Bostadstilläggets belopp

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som föräldern äger, är bostadstillägget högst 58,87 euro i månaden. Bostadstillägget för en studerande som studerar på avgiftsbelagda linjer

vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter är 88,87 euro i månaden, om den studerande bor i läroanstaltens elevhem.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

En studerande har rätt till studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp, om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen är högst 31 400 euro per år. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp av 780 euro som överskrider inkomstgränsen.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2006.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 3 mars 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Kulturminister *Tanja Karpela*

Lag**om ändring av lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 1 § 3 mom., 11 § 3 och 4 mom., 14 a § 2 mom. samt 19 § 3 mom.,
sådana de lyder, 1 § 3 mom. samt 11 § 3 och 4 mom. i lag 345/2004, 14 a § 2 mom. i lag 408/2005 och 19 § 3 mom. i lag 734/2001, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Studiestöd kan beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier, om han eller hon

1) har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd enligt 33 § utlänningslagen (301/2004),

2) är medborgare i Europeiska unionen eller en därmed jämförbar person eller familjemedlem till en sådan enligt 153 och 154 § utlänningslagen och hans eller hennes uppehållsrätt har registrerats på basis av 159 § utlänningslagen, eller

3) är nordisk medborgare enligt 157 § utlänningslagen och har registrerat sin vistelse på basis av ett internordiskt flyttningsbeleg.

11 §

Studiepenningens belopp

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 13 800 euro per år, kan studiepenningen höjas enligt följande:

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Studiestöd kan beviljas en i Finland stadigvarande bosatt utlänning som vistas i landet av någon annan orsak än studier, om han eller hon

1) har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd enligt 33 § i utlänningslagen (301/2004),

2) är medborgare i Europeiska unionen eller en därmed jämförbar person eller familjemedlem till en sådan enligt 153 och 154 § i utlänningslagen och hans eller hennes uppehållsrätt har registrerats på basis av 159 § i utlänningslagen, eller

3) är nordisk medborgare enligt 157 § i utlänningslagen och har registrerat sin vistelse *så som överenskommits om folkbokföring mellan de nordiska länderna.*

11 §

Studiepenningens belopp

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 15 900 euro per år, kan studiepenningen höjas enligt följande:

Gällande lydelse

- 1) en studiepenning på 38,68 euro med högst 58,87 euro,
- 2) en studiepenning på 21,86 euro med högst 42,05 euro,
- 3) en studiepenning på 105,96 euro med högst 126,14 euro,
- 4) en studiepenning på 63,91 euro med högst 84,09 euro,
- 5) en studiepenning på 126,14 euro med högst 126,14 euro,
- 6) en studiepenning på 84,09 euro med högst 84,09 euro.

Höjningen minskas med 10 procent för varje helt belopp av 1 380 euro som överskrider inkomstgränsen. Om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 3 mom. överstiger 26 100 euro betalas ingen höjning.

14 a §

Bostadstilläggets belopp

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som föräldern äger, är bostadstillägget högst 58,87 euro i månaden. Bostadstillägget för en studerande som studerar på avgiftsbelagda linjer vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter är 58,87 euro i månaden, om den studerande bor i läroanstaltens elevhem.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

En studerande har rätt till studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp, om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § inkomstskattelagen är högst 27 300 euro per år. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp av 680 euro som överskrider inkomstgränsen.

Föreslagen lydelse

- 1) en studiepenning på 38,68 euro med högst 58,87 euro,
- 2) en studiepenning på 21,86 euro med högst 42,05 euro,
- 3) en studiepenning på 105,96 euro med högst 126,14 euro,
- 4) en studiepenning på 63,91 euro med högst 84,09 euro,
- 5) en studiepenning på 126,14 euro med högst 126,14 euro,
- 6) en studiepenning på 84,09 euro med högst 84,09 euro.

Höjningen minskas med 10 procent för varje helt belopp av 1 590 euro som överskrider inkomstgränsen. Om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 3 mom. överstiger 30 000 euro betalas ingen höjning.

14 a §

Bostadstilläggets belopp

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som föräldern äger, är bostadstillägget högst 58,87 euro i månaden. Bostadstillägget för en studerande som studerar på avgiftsbelagda linjer vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter är 88,87 euro i månaden, om den studerande bor i läroanstaltens elevhem.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

En studerande har rätt till studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp, om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen är högst 31 400 euro per år. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp av 780 euro som överskrider inkomstgränsen.

8
Gällande lydelse

RP 9/2006 rd
Föreslagen lydelse

*Denna lag träder i kraft den 1 november
2006.*

*Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*
